

Джерела та література

1. Козловець М. А. Європейська ідентичність: уніфікація чи «єдність в розмаїтті». *Гуманітарний вісник ЗДІА*. Вип. 37, Житомир, 2009.
2. Тихомирова Є. Б. Формування європейської ідентичності як чинник європейської інтеграції. *Наукові записки*. Т. 45. Політичні науки, 2005.
3. Тихонова Л. А. Европейская и национальная идентичность: проблемы и перспективы. *Вестник ХНУ им. В. Н. Каразина*. № 1029-І/2012. Серия «Теория культуры и философия науки». 2012.
4. Extract from the speech made by the President of the Czech Republic to the European Parliament in Strasbourg on March 8th, 1994.
5. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Формування європейської ідентичності: аргументи для України. URL: <http://www.eurit.it/Eurplace/diba/citta/cartaci.html>
6. У кожного своя власна Європа. З Тімоті Гертоном Ешем розмовляє Ян Стремковскі. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n22texts/ash.htm>
7. В. О. Корнієнко. Європейська ідентичність: міф чи реальність? URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiojNyvjtvoAhWuy6YKHUUEDIEQFjAAegQIBRAB&url=https%3A%2F%2Fconferences.vntu.edu.ua%2Findex.php%2Fall-hum%2Fall-hum-2018%2Fpaper%2Fdownload%2F4836%2F3944&usq=AOvVaw2BBy8CjoughTHmbfMWSJrDM>
8. Declaration on European Identity. URL: https://penguincompaniontoeu.com/additional_entries/declaration-on-european-identity/

Мусіюк Інга

ОБРАЗ РОСІЇ В ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІ

Анотація. У статті висвітлено питання конструювання образу держави глобальними засобами масової інформації на прикладі Російської Федерації. У результаті проведеного аналізу зроблено акцент на особливостях репрезентації Росії як актора міжнародних відносин на сторінках BBC і CNN, а також сформованому ними образу цієї держави.

Ключові слова: образ держави, глобальні ЗМІ, Російська Федерація, CNN, BBC.

Abstract. The article highlights the issue of constructing the state image by global media on the example of the Russian Federation. As a result of the analysis, an emphasis is placed on the features of the Russia representation as an actor in international relations on the pages of the BBC and CNN and the formed image of this state.

Keywords: image of the state, global media, the Russian Federation, CNN, BBC.

Процес розвитку держави не може відбуватися окремо від сприйняття та подальшого аналізу її дій з боку інших учасників міжнародних відносин, а також тих обговорень і дискусій, які існують в їхньому інформаційному полі. Сьогодні держави опиняються під дедалі більшим впливом з боку засобів масової інформації, стаючи їхнім своєрідним об'єктом, тому складно випустити з поля зору ті держави, які є найбільш помітними на світовій арені.

Питанням конструювання образу держав займається велика кількість дослідників. Важливими є праці відомих зарубіжних вчених С. Анхольта і К. Дінні та вітчизняних науковців А. Вендель, О. Гарбери, О. Євтушенка та інших. Роль засобів масової інформації у сучасному суспільстві висвітлена в роботах Л. Артца, Д. Ван Бея, Ф. Кобана, П. Робінсона, П. Сейба, Р. Фрьоліха, М. Лебедевої, Н. Саліма, І. Сидорської, які працюють в

парадигмі можливого політичного впливу ЗМІ, визначення їхнього статусу та значення у світовій політиці.

Мета повідомлення – з'ясувати, яким є образ Росії в BBC та CNN, і визначити засоби, за допомогою яких він створюється.

Сьогодні популярність мережі Інтернет швидко зростає, більшість медіа мають власні сторінки в Інтернеті та YouTube-канали, але вплив глобальних ЗМІ на суспільство ще є значним. Найпростішим способом отримати корисну інформацію про те, що відбувається у світі для мільйонів людей є глобальні новинні мережі CNN International [3] і BBC World [2]. Саме BBC і CNN є вдалими представниками глобальних медіа для проведення аналізу особливостей конструювання образу важливих гравців на світовій арені, зокрема Росії.

Образ будь-якої держави, передусім, асоціюється з тими діями, які вона виконує на міжнародній арені, але в конструюванні такого образу велику роль відіграють глобальні ЗМІ. Історичний контекст образу Росії пройшов довгий шлях формування, наповнюючись різними змістами. Порівнюючи зовнішню політику Російської Федерації на сучасному етапі з політикою, яку вона проводила в минулому, можна помітити, що вона є продовженням дорадянської та радянської зовнішньої політики, повністю вписуючись в історичні традиції минулого. Схильність до імперіалізму, претензії на широкий географічний простір і протистояння західним цінностям повністю успадкувалися нинішньою Росією. У цьому контексті цікавим видається публікація BBC 2019 р. «Йосип Сталін: чому так багато росіян люблять радянського диктатора» [6]. BBC наводить дані соціології, згідно з якими 51 % опитаних у 137 містах і селищах громадян РФ поважають, люблять або захоплюються Сталінінм [6], що демонструє сумування за минулим та запит росіян на недемократичну владу.

Особливості репрезентації в BBC і CNN російської дійсності стосуються питань цензури, використання соціальних мереж, домашнього насильства, ЛГБТ-спільноти. Окрема увага приділена політичному режиму з акцентом на персоніфікованій владі та сильному контролю з боку уряду всіх сфер життя. Найбільш гостро проблема централізації Росії проявляється в тиску на ЗМІ, монополія над якими належить уряду, обмеженні особистих свобод шляхом втручання влади в діяльність користувачів мережі Інтернет і відсутності на практиці будь-яких демократичних засад. Як пише CNN, 1 листопада 2019 р. набрав чинності закон, підписаний В. Путіним, про нові правила, які дадуть змогу створити національну мережу з можливістю функціонування незалежно від решти світу [5]. У профілі BBC World при подання інформації про нинішнього російського лідера є рядок, де вказується, що після приходу до влади у 2000 р. президент Росії посилив свій контроль над державними інститутами та ЗМІ [7]. BBC зазначає, що президент РФ має негативну репутацію як всередині країни, так і за кордоном, переважно через відхід від демократії та посилення впливу владної еліти. Внаслідок такої специфіки політичного режиму нинішнього президента Росії багато дослідників визначили його як «путінізм» [7].

У питанні ролі Російської Федерації на міжнародній арені немає однозначних поглядів. Компанія BBC формує профілі по країнам, де показані

і аспекти зовнішньої політики держав. Росія в 2000-х рр. стрімко розвивалася економічно, тому BBC Russia Profile зазначає, що вона зайняла більш рішучу зовнішньополітичну позицію і стала відкрито просувати свої потенційні інтереси в колишніх радянських державах, навіть за рахунок протидії Заходу. Як результат виникла напруженість, яка особливо загострилася в 2008 р. через агресію в Грузії. Подальші розбіжності, як зазначає BBC, були пов'язані з планами США щодо протиракетної оборони в Східній Європі та роллю Москви в ядерній енергетичній програмі Ірану [8].

На сторінках CNN International Російська Федерація в особі міжнародного актора подається переважно в контексті політики США. Зростає інтерес до таких проблем, як-от вплив росіян на вибори в США та відстеження підозрілих російських акаунтів. У дослідженні CNN 2019 р. «Як одне питання ілюструє поділ Америки над Трампом і Росією» новинне агентство посилається на опитування, проведене газетою The Washington Post. Питання, чи намагалася Росія втрутитися в президентські вибори 2016 р., було поставлено 841 дорослому. Серед всіх дорослих 43 % були одноголосні в думці, що спеціальний радник Роберт Мюллер довів російську змову і втручання у вибори в США [9].

У статті журналіста Джилл Догерті, яка також є керівником московського бюро, «We need a new approach to deal with an aggressive Russia» за 2018 р. піднімається питання потреби зміни підходу США до Росії [4]. В. Путін, на думку дослідниці, ніколи не сприймав західні ідеї, цінності, принципи і «ліберальний міжнародний порядок» загалом [4]. Нинішня стратегія США щодо Росії не працює, водночас держава стає більш агресивною у зовнішній політиці і менш демократичною у внутрішній. Для вирішення проблеми, на думку експертів CNN International, необхідна більш гнучка стратегія, на відміну від простої конфронтації: додати у відносини з Росією складові конкуренції та співробітництва [4].

Виходячи з викладеного матеріалу, Росія виступає як неоднозначний актор міжнародних відносин з позиції таких глобальних засобів масової інформації, як BBC та CNN. Особливості репрезентації російської дійсності BBC і CNN зводяться до переважно негативного висвітлення держави, внаслідок чого в очах міжнародної громадськості Російська Федерація розглядається як централізована держава з широким спектром соціальних проблем і нерозвиненим інститутом демократії.

Джерела та література

1. Орлова О. Г. Образ России в зарубежных СМИ. *Грамота*. 2015. № 7(49). С. 146–149. URL: www.gramota.net/materials/2/2015/7-1/41.html (дата обращения: 28.03.2020).
2. BBC World. URL: <https://www.bbc.com/news/world> (last accessed: 01.04.2020).
3. CNN International. URL: <https://edition.cnn.com/> (last accessed: 01.04.2020).
4. Dougherty J. We need a new approach to deal with an aggressive Russia. *CNN Opinion*. Nov. 30, 2018). URL: <https://edition.cnn.com/2018/11/30/opinions/us-new-approach-to-russia-opinion-intl/index.html> (last accessed: 01.04.2020).
5. Ilyushina M., Hodge N., Gold H. Russia rolls out its «sovereign internet». Is it building a digital Iron Curtain? *CNN Business*. November 1, 2019. URL: <https://edition.cnn.com/2019/11/01/tech/russia-internet-law/index.html> (last accessed: 02.04.2020).

6. Joseph Stalin: Why so many Russians like the Soviet dictator. BBC World News. April 18. 2019. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47975704> (last accessed: 02.04.2020).
7. Russia country profile. BBC World News. April 26. 2019. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-17839672> (last accessed: 02.04.2020).
8. Russia profile – Overview. BBC World News. December 27. 2016. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-17839881> (last accessed: 02.04.2020).
9. Stelter B. How a single poll question illustrates America's divide over Trump and Russia. CNN Business. February 14. 2019. URL: <https://edition.cnn.com/2019/02/13/media/trump-russia-poll-question/index.html> (last accessed: 31.03.2020).

Оцвера Анна

МЕДІАДИСКУРС ПОЛІТИЧНОГО ТВІТТИНГУ ЛІДЕРІВ ДЕРЖАВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

***Анотація.** У дослідженні аналізується медіадискурс політичного твіттингу Дональда Трампа, Джастіна Трюдо та Бориса Джонсона на предмет використання впливу на громадськість в умовах боротьби з новою загрозою ХХІ ст. – пандемією COVID-19.*

***Ключові слова:** медіадискурс, політичний твіттинг, мікроблогінг, лідер держави, twiplomacy.*

***Abstract.** This study has a goal to analyze the media discourse of political tweeting by Donald Trump, Justin Trudeau, and Boris Johnson. How the context of the tweets influence on the public in the face of a new 21st century threat - the COVID-19 pandemic.*

***Keywords:** media discourse, political tweeting, microblogging, state leader, twiplomacy.*

У сучасному світі політична комунікація є одним із ефективних способів впливу на колективне мислення. Головним завданням політичного медіадискурсу є мовленнєвий вплив на аудиторію. Раніше під політичним дискурсом розуміли «дискурс політичних текстів, що належать представникам конкретної національної спільноти і призначені для представників тієї ж національної спільноти» [6]. На сьогодні функціонування політичного дискурсу відбувається в умовах формування нових комунікативних просторів. Саме таким комунікативним простором є соціальна мережа Твіттер.

Різноманітність висловлювань лідерів держав у Твіттері змусило дослідників розглядати портал мікроблогінгу крізь призму жанрів, які застосовують користувачі в політичному дискурсі своїх твітів. Жанрові особливості політичного твіттингу вивчаються дослідниками з погляду різних аспектів комунікації: залежно від комунікативної мети (Шмельова Т.) [7], відповідно до комунікативних функцій твітів (Daer A., Hoffman R., Goodman S.) [1], виокремлюючи Твіттер в самостійний жанр – «твіттинг» (Кобрин Н., Гончарова Е.) [5], [3].

Використання Твіттер політичними лідерами вплинуло на появу такого явища, як Twiplomacy. Термін Twiplomacy вперше з'явився у серпні 2012 р. в доповіді женевської фірми Burson-Marsteller, яка вивчала роль світових лідерів у Твіттері і намагалася проілюструвати, як соціальні медіа зменшують розрив між ними та громадськістю. Twiplomacy надає можливість збирати інформацію, передбачати, аналізувати, керувати та